

ذكر ديار مصر

لها فرغ من ذكر ديار العرب انتقل الى ذكر ديار
 مصر لانها مصابقة لجزيرة العرب من جهة
 تيه بني اسرائيل* وديار مصر تقع في غربي جزيرة العرب
 وفي جنوبي ديار مصر بلاد السودان من النوبة
 وغيرهم ومن تلك الجهة ياتي نيل مصر وقد
 تقدم ذكره مع ذكر الانهار في صدر الكتاب
 فاعني عن الامادة ويمتد الحاجزان المكتنفان (1)
 بالصعيد احدهما شرقي النيل والاخر غربيه
 من الجنادل والجنادل فوق أسوان واليه تنتهي
 مراكب النوبة في انحدارها الى الشمال ومراكب
 مصر تنتهي اليه في صعودها جنوباً وهو
 جبل ينحدر منه نيل مصر وهناك حجارة
 مخرسة لا يمكن معها عبور المراكب

*) Οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Ἀραβες τὴν ἔρημον πλησίον Αἰγύπτου, ὅπου ἐπλανήθησαν οἱ Ἰσραηλῖται.

(1) المتقيان κατά τὸν ἡμέτερον κώδικα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Μετά τὴν περιγραφὴν τῆς Ἀραβίας μεταβαίνομεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Αἰγύπτου 1), διότι πρὸς τὴν ἔρημον τῶν Ἰσραηλιτῶν παράκειται τῇ Ἀραβίᾳ. Κεῖται δὲ ἡ Αἰγύπτου κατὰ δυσμὰς τῆς Ἀραβίας, ἔχουσα κατὰ μεσημβρίαν τὴν γῆν τῶν Νιγριτῶν, οἷον Νεβίαν κτ., ἐξ ἧς μέρος πηγάζει ὁ Νεῖλος τῆς Αἰγύπτου, τοῦ ὁποῖου τὴν περιγραφὴν κατεγράψαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς ἀναχθῆρας συγγράμματος, ὅπως περὶ ποταμῶν ἐγράφομεν, δι' ὃ καὶ ἐγκαταλιμπάνεται ἐν ταῦθα. Ἐκτείνονται δὲ ἀπὸ τῶν βένων Ἀλτζανάδελ ἀνωθεν Σίηνης δύο καταρράκται (Ἀλχατζίζαν) περιζωννύοντες τὴν Θηβαΐδα, ὁ μὲν κατ' ἀνατολὰς τῆς Νεΐλου, ὁ δὲ κατὰ δυσμὰς. Ἔως εἰς τούτους τὰς καταρράκτας καταβαίνουσι τὰ πλοῖα τῆς Νεβίας κατ' ἄρκτον, καὶ ἀναβαίνουσι τὰ τῶν Αἰγυπτίων κατὰ μεσημβρίαν. Οὗτοι δὲ οἱ καταρράκται ὑπάρχουσι βενόν, ἐξ ἧς καταρρέει ὁ Νεῖλος, ὅπως ὑπάρχουσι πέτραι ἀπότομοι μὴ συγχωρῆσαι τὸν διάπλεον τῶν νηῶν.

1) Ἡ περιγραφὴ τῆς Αἰγύπτου ἐξεδόθη ἐν Γουττίνγῃ ὑπὸ τῆς Μιχαήλ, πλην τοῦ Ἀραβικόν κείμενον εἶναι πλήρες σφαλμάτων καὶ ἐλλειπόντων, μ' ὅλον ὅτι ὁ αὐτὸς ἐπλήτισε τὴν μετάφρασίν τε μὲ πολλὰς ἀξιολόγους γεωγραφικὰς ὑποσημειώσεις, ἐξ ἧν πολλὰς εὐγνωμόνως ἐν ταῦθα ἀναφέρει.

ذكر تحديد ديار مصر

الحد الشمالي لديار مصر بحر الروم من ربح الى
العريش متداً علي الجفار الي الفرما الي النطينه الي
دمياط الي ساحل رشيد الي الاسكندرية الي ما بين
الاسكندرية وبرقه والحد الغربي ما بين الاسكندرية
وبرقه علي الساحل اخذاً جنوباً الي ظهر الواحات
الي حدود السنوبه والحد الجنوبي من حدود
السنوبه المذكورة اخذاً مشرقاً الي اسوان الي بحر
القلزم والحد الشرقي من بحر القلزم قبالة
اسوان الي عيذاب الي القصير الي القلزم الي تيه
يهي اسرايل ثم يعطف شمالاً الي بحر الروم عند ربح
حيث ابتدانا .

ومن بلاد مصر الخصوص بضم الخاء المعجمة
وصادين مهلتين بينها واو وهي قرية كبيرة في الصعيد
الايوسط قبالة اسيوط وخصوص في بر الشرف علي نحو
شوط فرس من النيل .

وقمولا بفتح القاف وميم مضبوطة وواو ولام الف
وهي بلدة بالصعيد الاعلي من بر الغرب كثيرة البساتين
وقصب السكر وهي فوق قرص علي بعض مرحلة .

Περιγραφή τῶν συνόρων τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ Αἰγύπτου περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτου τῆ μεσογαίῳ θαλάσση ἀπὸ Ῥάφουχ (Ῥαφίας) ἕως Αἰλαρίσης 1), παρὰ τὸ Τζοφάρ 2), ἕως Φάρμαν, Τήνην 3), Δαμιάτ, τὸν αἰγιαλὸν Ῥασχίδης 4), Αἰλεξανδρείαν, καὶ τὴν μεταξὺ Αἰλεξανδρείας καὶ Βάρκας· ἀπὸ δὲ δυσμῶν ἀπὸ τῆς μεταξὺ Αἰλεξανδρείας καὶ Βάρκας παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἀρχῆς γενομένης κατὰ μεσημβρίαν, ἕως τῆ ὀπίθεν τῶν Οὐαχατῶν 5) καὶ ἕως τῶν συνόρων τῆς Νεβίας· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τοῖς ῥηθεῖσι συνόροις τῆς Νεβίας, ἀρχῆς γενομένης ἀνατολικῶς, ἕως Συήνης καὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῆ ἐρυθρᾶ θαλάσσης ἀντικρὺ Συήνης ἕως Αἰδάπ, Κοσαίρ, Κόλζομ 6), τὴν ἔρημον Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἐντεῦθεν ἐκκλίνοντι κατ' ἀριστερὰν ἕως τῆς μεσογαίῳ θαλάσσης παρὰ τὴν Ῥαφίαν, ὅθεν ἤρξάμεθα.

Χοσὲς ἀνήκει τῆ Αἰγύπτῳ ἔστι δὲ κόμη μεγάλη ἐν τῆ μεσαίῳ Θηβαΐδι ἀντικρὺ Ο'σιότης, κειμένη ἐν τῆ ἀνατολικῇ τῆ Νείλου ὄχθῃ, ἀπ' αὐτῆ ἀπέχουσα ὡσεὶ ἵπποδρομόν 7).

Καμύλα ἔστι χώρα τῆς ἀνω Θηβαΐδος ἐν τῆ δυτικῇ τῆ Νείλου ὄχθῃ εὐπερῆσα κήπων καὶ καλῶν σακχαύρου, καὶ κειμένη ἀνω τῆς Κέσης ὡσεὶ σταθμὸν ἕνα.

1) Ῥινοκόρυθα κατὰ τὴς ἀρχαίους.

2) Ἦτοι ἔρημον ἐμπροσθεν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὴν Παλαισίην.

3) Πηλίσιον.

4) Rosette.

5) Ο'άσεις ὀνομάζονται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

6) Ο'ρα περὶ τῆς κατωτέρου.

7) Ἰπποδρομὸς ἰπάρχει μέτρον διαστήματος ἀραβικόν, ἴσον ἕξ ἢ μιλλίῳ Γαλλικῷ.

ودشنا بفتح الدال المهملة وسكون الشين المعجمة
ونون والفتحة وهي بليدة صغيرة في بر الشرف من ولاية
قوص علي نحو ثلاث مراحل عنها .
ومن بلاد مصر ابويط بهزة مفتوحة وسكون الباء
الموحدة قال في المشترك وها قريتان احدها في كورة
البوصيرية والاخري في الاسيوطية والي احدها ينسب
ابو يعقوب الابويطي صاحب الشافعي .

ومن بلاد مصر ايضاً حلوان بضم الحاء المهملة وهي
قرية فوق مصر من شرقي النيل وبينها وبين الفسطاط
نحو فرسخين وهي قرية نزهة وحلوان ايضاً مدينة في اخر
حد العراق من جهة الجبل علي ما ستذكرها ان شا
الله تعالى .

ومن بلاد مصر سخا بفتح السين المهملة والحاء
المعجمة وهي قرية باسفل ارض مصر ينسب اليها بعض
اهل العلم .

قال ياقوت في المشترك ومن بلاد مصر ابوان وهي
اسم لثلاثة مواضع احدها ابوان عطيه بالاشمونين والثاني
ابوان من كورة البهنسا والثالث ابوان قريب دمياط .
ويسمي ما فلا عن الفسطاط علي جانبي النيل
الصعيد وما سفل عنه الريف وطول الصعيد من

Δάσσα ἔστι πόλις μικρὰ ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῆ Νείλῃ ὄχθῃ ἐν τῇ τοπαρχίᾳ Κέσης ὡσεὶ τριῶν σαθμῶν μακρὰν ἀπ' αὐτῆς.

Ἀ'πβαίτη ἀνήκει τῇ Αἰγύπτῳ· ἔστι δὲ, κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Μισάρεκ, ὄνομα δυοῖν κομῶν, τῆς μὲν ἐν τῷ Βασιριτικῷ νομῷ, τῆς δὲ ἐν τῷ τῆς Οὔσιότης, καὶ ἀπὸ μιᾶς τέτων ἐπωνομάσθη ὁ Ἀμπὲ Γάκαβος 1) ὁ Ἀ'πβαίταιος, μαθητὴς τοῦ Σαφίῃ.

Χολουάν ἀνήκει ὁμοίως τῇ Αἰγύπτῳ, κόμη τριπλή ἄνω Μίση 2) κατ' ἀνατολὰς τῆ Νείλῃ ὡσεὶ δύο παρασαγγῶν μακρὰν τῆ Φοσάτ. Ὅμως Χολουάν ἔστι καὶ πόλις ἐν τῷ τελευταίῳ συνόρῳ τῆς Ἰράκης πρὸς τὰ βενά, ὡς ἐξῆμεν, δεῦθ' ἰδόντος.

Σάχα ἀνήκει τῇ Αἰγύπτῳ· ἔστι δὲ κόμη κειμένη ἐν τῷ κατωτάτῳ μέρει τῆς Αἰγύπτου, ἀφ' ἧς ἐπωνομάσθησαν τινὲς ἐλλόγιμοι Σαχαίται 3).

Ἀ'πβάνη ἀνήκει, κατὰ τὸν Ἰακῆτον ἐν τῷ περὶ ὁμωνύμων, τῇ Αἰγύπτῳ προσέτι· ἔστι δὲ ὄνομα τριῶν τόπων, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἔστιν Ἀ'πβάν Ἀ'δία ἐν τῇ γῆ Οὔσμενείνης, τὸ δὲ ἐν τῷ νομῷ Βεχενάσης, καὶ τὸ τρίτον πλησίον Δαμιάτης.

Τὸ ἄνωθεν τοῦ Φοσάτ ἐκατέρωθεν τῆ Νείλῃ ὀνομάζεται Σα'ιδ, ἦτοι Θηβαίς, τὸ δὲ κάτωθεν αὐτῆ, Ρ'ιφ,

1) Ὅρα περὶ τοῦ Γακώβου καὶ τῆ διδασκάλου αὐτοῦ Σαφίῃ τὰ χρονικά τῆ ἡμετέρας συγγραφῆς ἐκδρθέντα ὑπὸ τοῦ Ρ'εϊσκίε σελ. 193. καὶ 199. καὶ Ἐρβελάτου σελ. 766.

2) Μίση ὀνομάζεται παρὰ τοῖς Ἀραβῶσι καὶ ἡ Αἰγυπτὸς καὶ ἡ μητρόπολις. Ἐκ τούτου ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει Μίση πρῶτον μὲν τὴν Μέμφιν, τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν τῆς Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ τὸ Φοσάτ, καὶ τέλος τὸ Κάιρος.

3) Ὅρα περὶ τούτων ἐν τῷ λεξικῷ τῆ Ἐρβελάτου.

اسوان الي الفسطاط فوق خمس وعشرين مرحلة وعرضه
 ما بين نصف يوم الي يوم واما الريف فعرضه من طرف
 حدود الاسكندرية الي طرف الحوف* الشرقي عند اول
 مغارة القلزم نحو ثمان مراحل قال ابن حوقل ويعرف
 شمالي النيل اسفل من الفسطاط بالحوف وجنوبيه
 بالريف ومعظم رساتيف مصر وقراها في هذين الموضعين*
 وبالقرب من اسوان مشهد الرديني وهو مشهد كبير
 علي حافة النيل من شرقيه وهو في جنوبي اسوان علي
 شوط فرس *

صعيد مصر بفتح الصاد المهمله صقع طويل في
 عرض لانه بين جبلين علي حافتي النيل
 وفيه مدن وكور كثيرة والصعيد جنوبي الفسطاط
 الي اسوان ومن صعيد مصر طحا بقرب اسيوط
 وفي قرية خرج منها الطحاري الثقيه الحنفي
 المشهور *

وبديار مصر الواحات وهي بلاد كثيرة
 النخل والمياه الجارية من عيون هناك ويحيط
 بالواحات البراري كالجزيرة في وسط الرمال ومغاز

* خوف γράφεται κατ' ἄλλω.

ἦτοι Δέλτα· κῆ ἡ μὲν Θηβαῖς ἀπὸ Συήνης ἕως Φοσαῖτ ἔχει μῆκος μὲν ὑπὲρ τῆς κ' σαθμῆς, πλάτος δὲ μεταξύ ἡμισείας κῆ ὀλοκλήρου ἡμέρας κατὰ τὸ μαῖλλον κῆ ἦττον, τὸ δὲ Δέλτα ἀπὸ τῶν ἐξωτάτων συνόρων Ἀλεξανδρείας ἕως τῆ ἀνατολικῆς πέρατος Χαίφης πλησίον τῆς ἀρχῆς τῆς ἐρήμου τῆ Κόλσομ ἔχει πλάτος ὡς ἔγγιστα ὀκτὼ σαθμῶν. Κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ, ὀνομάζεται τὸ μὲν βόρειον τῆ Νείλου τὸ κάτωθεν τῆ Φοσαῖτ Χαίφ, τὸ δὲ νότιον Ρ'ίφ, κῆ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν χωρῶν κῆ κωμῶν τῆς Αἰγύπτου κεῖται μεταξύ τούτων τῶν δύο τύπων.

Πλησίον Συήνης ἔστι μαρτύριον Ρ'οδαινίς μέγα, κείμενον ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν τῆ Νείλου ὄχθην κατὰ μεσημβρίαν Συήνης ὡσεὶ ἱπποδρόμου μακρῶν.

Θηβαῖς Αἰγύπτου ἔστι χώρα παραμῆκης, κειμένη μεταξύ δύο βενῶν ἐκατέρωθεν τῆ Νείλου, κῆ περιέχουσα πόλεις κῆ νομῆς πολλὰς. Ἡ Θηβαῖς κεῖται κατὰ μεσημβρίαν τῆ Φοσαῖτ ἀπὸ τούτου ἕως Συήνης. Τῇ Θηβαίδι ἀνήκει ἡ Τάχα πλησίον Ο'σιότης, κώμη, ἐξ ἧς προέκυψεν ὁ ἐπλόγιμος Ἀλταχαβῆς ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν Χανιφιτῶν ὁ περιβήτος.

Τῇ Αἰγύπτῳ ἀνήκοντι κῆ αἰ Ἀλουαχάται 1), χώρα εὐπορεῖσα Φοινίκων πολλῶν κῆ ὑδάτων ῥεόντων ἐκ τῶν ἐκεῖσε πηγῶν· περιέχουσι δὲ τὰς Ἀλουαχάτας κύκλῳ ἐρημίαι, ὡς ἂν νήσους ἐν τῷ μέσῳ ἁμμῶν κῆ ἐρήμων, κῆ μεταξύ αὐτῶν

1) Περί τῶν Οὐαχατῶν, τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ὀνομάζουσιν Ο'άσεις κῆ Αὐάσεις, τοιαῦτά τινα γράφει ὁ Στράβων βιβλ. ιζ'. Αὐάσεις οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖσι τὰς οἰκηθῆσας χώρας περιεχομένης κύκλῳ μεγάλαις ἐρημίαις, ὡς ἂν νήσους πελαγίας, πολὺ δὲ τούτ' ἔστι κατὰ τὴν Λιβύην· τρεῖς δ' εἰσὶν αἱ πρὸς ἅσιν οἱ τῇ Αἰγύπτῳ κῆ ἐπ' αὐτῇ τεταγμένοι.

وبينها وبين الصعيد سفارة ثلاثة ايام قال في اللباب
 الواح بفتح الالف وسكون اللام وفتح الواو وفي اخرها
 حاء مهمله وفي بلدة مشهورة بنواحي مصر هما يلي بربة
 طريق المغرب وقال ياقوت في المشترك واحات بغير الف
 ولام قال وفي ثلث كور في فربي صعيد مصر
 خلف الجبل المتمد بازاء جريان النيل قال ويقال
 لها واح الاولي وواح الوسطي وواح القصوي واعرها
 الاولي وبها انهار وحمامات سخنة* وبها زروع ونخل كثير
 واهلها اهل قشف في العيش *

ومن كتاب ابن صعيد قال وفي ست اسوان
 من جهة الشرق طريق الحجاج الي عيذاب
 وغيرها من الموامي التي يركبون منها
 الي مكة فمن اخذ من اسوان مشرقا ذلي الوضح
 ثم تلتقي هذه الطريق مع طريق قوص وسميت هذه
 الطريق بالوضح لخلوها من الجبال المشتبكة
 التي في طريق قوص *

وما هو داخل في حد مصر الجفار وهو
 المعروف برملة مصر وبه منازل للسفارة اشهرها

* عجائب ووجاهات لاسانها ووجاهات لاسانها
 * Περί της λέξεως ἔχει τὴ Μιχαὴλ ἡ ἐκδοσις

ἢ τῆς Θηβαίδος κεῖται ἔρημος τριῶν ἡμερῶν ὁδῶ 1). Κατὰ τὸν τυγγραφέα τοῦ Ἀλμπάμπ, Ἀλουάχ . . . ἔστι τόπος περιβόητος ἐν Αἰγύπτῳ καθ' ὃ μέρος συνορεύει τὴν ἔρημον τὴν δυτικὴν τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ δὲ Ἰακῆτος ἐν ὁμωνύμοις λέγει, ὡς ἀρχαῖα διχα τῶν ἀλγυράφονται, καὶ ὑπάρχουσι τρεῖς νεμοὶ κατὰ δυσμάς τῆς Θηβαίδος πέραν τῶν ὄρους τῶν ἐκτεινομένων παραλλήλως τῷ Νείλῳ, καὶ ὀνομάζονται, λέγει, Οὐάχα πρώτη, Οὐάχα μεσαια, καὶ Οὐάχα ἀκροτάτη, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ὑπάρχει ἀπασῶν ἢ τὰ μάλιστα καλλιεργημένη 2), ἔχουσα ποταμούς, θερμαῖς, ἀγροὺς, καὶ φοίνικας πολλὰς, πλὴν ἐγκαταλίπας δυσζώου βίαν.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἔμπν Σαῖδ λέγεται, ὅτι ὑπὸ τὸ αὐτὸ τῆ Σήνη ὑψωμα τῶν πόλεων κατ' ἀνατολὰς ὑπάρχει ὁδὸς τῶν προσκυνητῶν ἢ ἀγροσῶν εἰς Ἀἰζάπ καὶ ἄλλας ἐρήμους τόπους, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι ἀπέρχονται ἔποχοι εἰς Μέκκαν (εὐλαβείας χάριν). Ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ Σήνης πρὸς ἀνατολὰς διαβάνει διὰ τῆς Οὐαδάχης· αὕτη δὲ ἡ ὁδὸς ἐνῆται τελευταῖον μετὰ τῆς ὁδῶ τῆς διὰ Κόσης, καὶ ὀνομάζεται Οὐαδάχη, διότι δὲν ἔχει ὄρη ἐπιπροσθέντα 3), ὡς ἐν τῇ ὁδῶ τῇ διὰ τῆς Κόσης.

Τζόφαρ, τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον Ἑ' ἀμλα 4) Αἰγύπτου, κεῖται ὁμοίως ἐν τοῖς συνόροις τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔχει κατα-

1) Κατὰ τὴν τὴν τὸ διάστημα συμφωνοῦσιν οἱ νεώτεροι, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες καὶ Λατῖνοι λέγουσιν ἑπταήμερον ὁδῶ τὴν ἔρημον.

2) Αὕτη ἡ πρώτη ὑπάρχει ἢ φημιζομένη διὰ τὸ μαντεῖον τῶν Ἀμμωνος, ὅπως ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος.

3) Ἐκ τούτου καὶ οἱ διαβάται ἔχουσιν ὁδηγὸς μόνου τῶν ἀσέβων καὶ τὴν κίνησιν τῶν ἡλίων εἰς δυσμάς.

4) Ἡ Ἑ' ἀμλα Αἰγύπτου διαφέρει τῆς ἐν Παλαιστίνῃ πόλεως Ἑ' ἀμλας· σημαίνει δὲ Ἑ' ἀμλα ἀραβιστὶ λόφος ἀμμάδεις, ἀφ' ὧν παρανομάσθη ἢ ἔρημος τοῦ Τζόφαρος.

واكبرها قطية ثم الوراثة وبها سكان ونخيل والذي
يحيط بالجفار بحر الروم من ربح الى بحيرة
تيس ومن بحيرة تيس الى القلزم ومن القلزم الى تيه
بني اسرائيل ومن تيه بني اسرائيل الى بحر
الروم عند ربح من حيث ابتدانا واما تيه بني اسرائيل
فيقال ان طوله اربعون فرسخاً وعرضه قريب من طوله
وارضه صلبة وفيها رمال وبها عيون ردية الماء ويحيط
به الجفار وحدود القلزم وحدود بيت المقدس *

ومن الاماكن المشهورة بالجفار ربح وهي منزلة في
طريق * الجفار من جهة الشام على مرحلة من فزه
والعريش وهو الان منزلة على سبط بحر الروم وبها اثار
قديمة من الرخام وغيره وهي في الغرب والجنوب عن ربح
على مسيرة يوم *

والوراثة وهي ذات عمارة بقدر قرية وهي في وسط الرملة
بين مصر والشام وهي عن العريش في جهة الغرب
والجنوب على مسيرة يوم ايضاً *

والي جانب القسطنطينية من شاليها مدينة القاهرة

λύματα τοῖς διαβαίνουσιν, ἐξ ὧν τὰ περιφημότερα ἢ μεγαλύτερα ὑπάρχουσιν ἢ Κατία ἢ Ἐπίτα ἢ Οὐαραδία, ἔπι ὑπάρχουσι κατοικίαι ἢ Φοίνικες. Τὸ Τζόφαρ περιορίζεται τῇ μεσογείῳ θαλάσῃ ἀπὸ Ραφίας ἕως τῆς λίμνης Τέννις, ἢ ἐντεῦθεν ἕως Κόλζομ, ἢ ἐντεῦθεν ἕως τῆς ἐρήμου τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἢ ἐντεῦθεν ἕως τῆς μεσογείας θαλάσσης πλησίου Ραφίας, ὅθεν ἠρξάμεθα. Περὶ δὲ τῆς ἐρήμου τῶν Ἰσραηλιτῶν λέγεται, ὅτι τὸ μὲν μήκος αὐτῆς ὑπάρχει μ' παρασαγγῶν 1), τὸ δὲ πλάτος ἴσον ὡς ἐγγίσα τῷ μήκει, καὶ ὅτι ἡ γῆ αὐτῆς ὑπάρχει τραχεῖα, ἔχουσα ἄμμους ἢ πηγὰς ὑδάτων διεφθαρμένων, ἢ περιεχομένη ἀπὸ τῆς Τζόφαρος ἢ τῶν συνόρων τῆς Κόλζομ ἢ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἐκ τῶν τῆς Τζόφαρος περιφήμων τόπων ὑπάρχει ἢ Ραφία 2), κατὰ λυμα ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Τζόφαρος ἐκ τῆς μέσης τῆς Συρίας ὡσεὶ σαθμὸν μακρὰν τῆς Γάζης, ἔτι δὲ ἢ Ἀλαρίση 3), ἢ νῦν ὑπάρχουσα κατὰ λυμα τοῖς διαβαίνοντι παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς μεσογείας θαλάσσης, ἢ ἔχουσα μνημεῖα ἀρχαῖα, οἷον μάρμαρα ἢ ἄλλα, κειμένα κατὰ νοτεῖας δυσκομαὶς τῆς Ραφίας ὡσεὶ μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν μακρὰν.

Ἡ Οὐαραδία κατοικεῖται καθὼς μία κώμη, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ ἄμμων μεταξὺ Αἰγύπτου ἢ Συρίας, ἢ ἀπέχεται τῆς Ἀλαρίσης νοτιοδυτικῶς ὡσεὶ μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν ὁμοίως.

Κατ' ἀρκτον τοῦ Φοσάτ παρέρχεται ἢ πόλις Καίρος,

1) Ἦτοι 27 σχεδὸν Γερμανικῶν μιλίων.

2) Ἐνταῦθα ἐκροτήθη μεταξὺ Πτολεμαῖα τῆ Δ' ἢ τῆ μεγάλα Ἀντιόχου μάχη περιβέητος. Ὁρα Στραβῶν. βιβλ. 15'.

3) Ρίνοκόβρα κατὰ τὴν ἀρχαίαν.

احدتها الخلفا الفاطميون الذين ظهروا بالغرب ثم ملكوا
 مصر وكان اول من ظهر منهم بمصر المعز معد بن المنصور
 اسمعيل بن القاسم محمد بن المهدي عبيدالله فملك
 ديار مصر واختط القاهرة في سنة تسع وخمسين وثلثمائة
 قال ابن سعيد ولما اختط القاهرة رغب الناس فيها
 ونسوا الفسطاط وزهدوا فيه بعد الاعتباط به قال وكانت
 القاهرة بستاناً لبني طيلون* علي القرب من مدينة ملكهم
 المعروفة بالقطايح وسميت القاهرة للتفاول** اي لتقهر
 من خالف امرها والقاهرة ليست علي شط النيل بل في
 شقيه والفسطاط علي حافة النيل وهو محط واقلاع
 للمراكب وبسبب ذلك صار الفسطاط اكثر رزقاً وارخص
 اسعاراً من القاهرة *

*) طولون κατ' ἄλλας.

**) Ο ἡμέτερος κώδικς είχε *للقتال*, αὐτὸ ἐγὼ προκρίνω τὴν
ἀνάγκησιν *التفاول*.

1) Ἦτοι καταγόμενοι ἀπὸ τῆς Ἀλῆ ἢ Φατίμης, θυγατρὸς
 τῆς Μωάμεθ, οἱ ὅποιοι ἐκυρίευσαν τῆς βασιλείας ἐν Ἀφρικῇ
 ἀπὸ 296 Ἐγείρας, ἢτοι ἀπὸ χριστοῦ 908, ἕως 567 Ἐγείρας. Οἱ
 Ἀμπελφίδα χρονικὰ εἶτ. 296 σελ. 230. Ἡ δὲ καθέδρα αὐτῶν
 ὀνομάζετο Σετζελμέσσα. Οὗτοι ἐκυρίευσαν τὴν Αἴγυπτον ἐν
 εἴτει ἀπὸ Ἐγείρας 358 ἢ ἀπὸ χριστοῦ 968.

2) Ἀπὸ χριστοῦ 969.

τὴν ὁποίαν ἔκτισαν οἱ Χαλίφαι Φατιμίται 1), οἱ ὁποῖοι πρῶτον μὲν ἐβασίλευον ἐν Ἀφρικῇ, εἶτα δὲ ἐν Αἰγύπτῳ· ὁ δὲ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ὁ βασιλεύσας τῆς Αἰγύπτου ὑπῆρχεν ὁ Μαῶζ Μαῶδ μὲν Ἀλμαουερ Ἰσμαήλ μὲν Ἀλκάτεμ Μοχαμμὲδ μὲν Ἀλμαχαδῆ Ὀμπεϊδιλῆχ. Οὗτος ἔν ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔκτισε τῷ τριακοστῷ πεντηκοστῷ ἐνιαύτῳ τῆς Εὔγειρας ἔτει 2) τὸ Κάϊρος. Ὅτε δὲ ἐκτίσθη τὸ Κάϊρος, λέγει ὁ ἔμπν Σαΐδ, εὐηρησθήθησαν ἐν αὐτῷ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἔτω λησμονήσαντες τὸ Φοσατ (τὴν παλαιὰν μητρόπολιν) ἔκριναν ἐκεῖ μέναι. Ὑπῆρχε δὲ, κατ' αὐτῶν, τὸ Κάϊρος τοπάλαι κῆπος τῆς οἰκίας τῆ Τουλένυ 3) πλησίον τῆς βασιλικῆς αὐτῶν καθέδρας ὀνομαζομένης Καταΐας 4), καὶ ἠνομάθη Κάϊρος κατὰ δεξιὸν οἰώνισμα, ὅτι δηλαδὴ νικήσει τὰς ἐναντιομένους εἰς τὴν προσαγὴν αὐτῆ 5): καίτοι δὲ τὸ μὲν Κάϊρος ἔχει ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Νείλου, ἀλλὰ κατ' ἀνατολὰς αὐτῆ, τὸ δὲ Φοσατ ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Νείλου, ὅπως εἰσπλέσῃ καὶ ἐντεῦθεν ἐκπλέσῃ αἱ νῆες, δι' ἣν αἰτίαν καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Φοσατ περισσότερα, παρὰ τὰ ἐν τῷ Κάϊρω, καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν μετριοτέρη.

3) Ἀχμετ ὁ τῆ Τουλένυ, πρῶτον μὲν ἑπαρχος Αἰγύπτου ἐν ἔτει Εὔγειρας 254, ἔπειτα δὲ ἐν ἔτει 264 ἀποστάτης, ἐγκατέλιπεν ἐν ἔτει 270 τὴν βασιλείαν εἰς τὰς ἐξ αὐτῆ, τῶν ὁποίων ἡ δυναστεία διήρκεσεν ἕως τῆ 292 ἔτους.

4) Αὕτη ἡ παλαιὰ μητρόπολις τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου τῆς μεσαίας ἡλικίας, κειμένη πλησίον τῆ Φοσατ, ἐκτίσθη ὑπὸ τῆ Ἀχμέτε ἢ Τουλένυ.

5) Πάντες σχεδὸν συνάδουσιν περὶ τῆς νέας ὀνομασίας τῆ Καίρου, ὅτι ἠνομάθη ἔτω, διότι καταδαμάζει τὰς προσερχομένας ὑπερηφάνως, οὐχὶ διά τινα ἰδιαιτέραν ἐνέργειαν, ἀλλ' ὅτι οἱ κάτοικοι τὰς μὲν ταπεινὰς βοηθῶσι, τὰς δὲ ὑπερηφάνως καταφρονῶσι καὶ κατατρέχουσι.

قال في المشترك أيضاً ومن بلاد مصر بوصير بضم
الباء وسكون الواو وكسر الصاد المهملة ثم مثناة من تحتها
ساكنة وفي آخرها راء مهملة اسم مواضع جميعها ببصر
كما ذكرنا في الجدول *

ونهر الفيوم مخرجه بالقرب من شروط الضربان ويأخذ
شمالاً إلى البهنسا ثم إلى البلدة المعروفة باللاهنون ثم
ينعطف غرباً إلى بلاد الفيوم وباللاهنون سد منبني
يعرف بحجر اللاهنون وفيه فرجة عظيمة وإذا كان النيل
في زياده * فمن هذه الفرجة تدخل المراكب إلى الفيوم *

ومن أعمال الفيوم بوصير بضم الباء الموحدة وسكون
الواو وكسر الصاد المهملة وسكون المثناة التحتية ثم راء مهملة
قال في المشترك وبوصير التي من أعمال الفيوم في بوصير
قوريدس وبها قتل مروان الحمار آخر خلفاء بني أمية
وبوصير السدر من الجيزة وبوصير أيضاً من كورة السمنودية
ويقال لها بوصير بنا بفتح الباء الموحدة والنون وبوصير
أيضاً بلدة من كورة بتوش بضم الباء الموحدة وسكون
الواو ثم شين معجمة جميع ذلك من ديار مصر *

* الزيادة *κατά τον ἡμέτερον κώδικα.*

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, ἡ Βέσιρις ἀνήκει ὁμοίως τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ὑπάρχει ὄνομα τόπων τῆς Αἰγύπτου, ὡς εἶπαμεν ἐν τῷ πίνακι.

Ὁ ποταμὸς τῆς Φιῆμις 1) πηγάζων ἐ μακρὰν τῆς Δαρῆτης 2) Δαρμπάνη ἐκ τοῦ Νείλου ῥέει κατ' ἄρκτον εἰς Παχναάσαν, καὶ ἐντεύθεν εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Λαχωνίαν, ὅπως φέρεται κατὰ δυσμὰς καὶ ῥέει εἰς τὴν γῆν τῆς Φιῆμις. ἔστι δὲ ἐν τῇ Λαχωνίᾳ πρὸς χωμα 3) ὄχυρον, ὀνομαζομένην κατὰ ῥέαν τῆς Λαχωνίας, ἐν ᾧ πόντος ὑπάρχει μέγας, δι' ἧς ἐμβαίνουσι τὰ πλοῖα, πλημμυρῆντος τῆ Νείλου, εἰς Φιῆμιν.

Ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Φιῆμις ἀνήκει καὶ ἡ Βέσιρις..... κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ, καὶ πρῶτον μὲν ἡ Βέσιρις ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Φιῆμις, ὀνομαζομένη Βέσιρις Κέριδος, ὅπως ἐφονεύθη Μερουάνος Ἀλχιμάρος, ὁ ὕστατος τῶν Χαλιφῶν ἐκ τῆς οἰκίας Οἰμιάδων, εἶτα δὲ Βέσιρις Ἀλσέρη ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Τσίζας, ἔπειτα δὲ Βέσιρις ἐν τῷ Σαμανδικῷ (ἦτοι Σεβεννυτικῷ) νομῷ, ἐπονομαζομένη Βέσιρις Μπανά... καὶ τελευταῖον Βέσιρις ἐν τῷ νομῷ Μπέσης. Ὅλοι οὗτοι οἱ τόποι κεῖνται ἐν Αἰγύπτῳ.

1) Οὗτος δ. ποταμὸς ὀνομάζεται καὶ **كناز** καὶ **كناز** διώρηξ Γωσήφ, καὶ ὑπάρχει ἢ παρὰ τοῖς πάλαι λεγομένη Ἡρακλεωτικῇ νήσῳ.

2) Ἡ Δαρῆτη Δαρμπάνη ὀνομάζεται καὶ **دارمبان** Δαρῆτ Ἀλσερίφ, ἀπὸ τῆ κτίσαντος αὐτὴν Δαρμπάνη τῆ Σερίφ, ἦτοι εὐγενοῦς καταγομένη ἀπὸ τῆ Μαάμεθ.

3) Ἡ Φιῆμη κεῖται χαμηλότερον τῆ Νείλου, δι' ἧς καὶ κατασκευάσθη τὸ ῥηθὲν ἕχμα ἐναντίον τῆς πλημμύρας τῆ Νείλου.